

בס"ד, ט' בתמוז תשפ"ג

28 ביוני 2023

תיק מס' 83033

פסק דין

לבין	בעניין שבין
הנתבע	התובע
בעל הכלב	אדם שנשדך על ידי כלב

הצדדים קבלו את הח"מ (להלן: ביה"ד) כבוררים הן לדין והן לפשרה, וחתמו על הסכם בוררות כנדרש. ביה"ד קיים דיון בנוכחות הצדדים. לביה"ד הוגשו גם מסמכים שונים ע"י הצדדים.

לא נפרט בפסק הדין את כל הטענות שנטענו בפנינו, ואת כל הראיות שהוגשו לנו, אלא **רק את עיקרי הדברים**.

רקע

- בתאריך 05.07.22 הלך התובע **ברחוב**. כשחלף ליד ביתו של הנתבע, נשך כלבו של הנתבע את ירך התובע, תוך שהוא קורע את מכנסיו של התובע.
- התובע עמד מספר דקות בחוץ בכדי להזהיר עוברים ושבים נוספים לבל יעברו ליד הכלב. התובע דווח טלפונית מיידידת למשטרה. הנתבע יצא החוצה, לקח את כלבו והכניסו לביתו, תוך שהוא אומר: "אני מצטער".
- הנתבע טוען כי הביע את צערו העמוק בפני התובע כמה פעמים. גם בעת האירוע וגם לאחריו. התנצלויות שלוו בבקבוק יין ושוקולד. לטענת הנתבע, ההתנצלויות התקבלו ע"י התובע, אלא שהלה ציין כי תביעתו הכספית בעינה עומדת.
- לאחר שהמשטרה הגיעה למקום, נסע התובע למרפאה וקיבל טיפול רפואי הכולל זריקת אנטי-טטנוס. מהמרפאה המשיך התובע לבית המרקחת שם קנה (ע"פ הנחיות האחיות) אנטיביוטיקה + פרוביוטיקה. ע"פ ההנחיות שקיבל התובע במרפאה, הוא נסע למשרד הבריאות. לדבריו, התעכב שם מפני שהנתבע לא העביר באופן מיידי את המסמכים שמשרד הבריאות ביקש. הנתבע מכחיש כי התעכב במסירת המסמכים. בהמשך נסע התובע למשטרה למסירת פרטים נוספים.

עמוד 1 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080
Tel 02-5371485 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ה. בתאריך 07.07.22 ראה התובע את הנתבע מטייל ברחוב עם כלבו, קשור ברצועה, אך ללא זמם. לדעתו היתה זו הפרה של תנאי ההסגר הביתי שנקבע לכלב, ולפיכך התובע פנה טלפונית לעירייה, ובהמשך אף נסע לעירייה בכדי להתלונן על כך.

ו. בהמשך הציע הנתבע לתובע פיצוי בגובה 5,000 ₪ (לטענת הנתבע זו הצעה לפנים משורת הדין). התובע סירב, ודרש הרבה יותר. תחילה דרש 12,800 ₪. בהמשך דרש 13,300 ₪.

טענות התובע

ז. התובע טוען כי הכלב הנ"ל מסתובב פעמים רבות ברחוב באופן חופשי. ואף בהיותו בתוך חצרו של הנתבע, הרי הוא נובח ומפחיד את העוברים ברחוב ליד החצר. כמו כן התובע מצטט את האחיות במרפאה שאמרו לו שכמה דקות קודם לכן הן טיפלו באדם נוסף שנשך ע"י כלב. לדבריו הנשך השני הוא מר ד', ע"פ מה שהתובע שמע מהפקיד במשרד הבריאות.

ח. התובע טוען כי בעקבות הנשיכה והמתואר לעיל נעדר מעבודתו במשך 3 ימים, ואף לא ישן כמעט בלילות הנ"ל בגלל הכאבים.

ט. לטענתו מגיע לו פיצוי בגין נזק, ריפוי, שבת וצער (אך לא בושת – משום שאינו רואה בעצמו אדם חשוב), על פי הפירוט הבא:

הנזק הישיר – קריעת המכנסיים – 200 ₪.

1. ריפוי – התרופות הנ"ל – 100 ₪.

2. שבת – שלושה ימי העדרות מהעבודה (2,500 ₪ ליום עבודה) – 7,500 ₪.

3. צער – הנשיכה והסבל הפיזי והנפשי, כולל עגמת נפש גם של הנשיכה, של הפחד הקבוע שבא בעקבותיה, וגם של תהליך התביעה – 20,000 ₪.

4. עלות שליחת מכתבים לנתבע – 500 ₪.

סה"כ התביעה: 28,300 ₪.

טענות הנתבע

- י. הנתבע טוען כי ע"פ ההלכה, אין מחייבים את בעליו של בעל חיים שהזיק לא בצער, לא בריפוי ולא בשבת, צויינו מקורות לכך. הנתבע גם מציין כי ההצעה לשלם 5,000 ₪ כפיצוי לפני משורת הדין – אינה בתוקף היום, עקב ההליך שאליו נגרר ע"י התובע.
- יא. בכתב ההגנה טען הנתבע כי יציאת הכלב מהחצר לרחוב קרתה בפעם הראשונה בעת האירוע, ולא היה להם מושג כי יציאה זו בכלל אפשרית. הנתבע ואשתו משתדלים אף להרחיק את נביחות הכלב מהרחוב, ולאחרונה אף ממעטים בהוצאתו לחצר. אולם בדיון בפנינו הודה הנתבע כי הכלב כבר יצא פעמיים לרחוב, לפני האירוע הנ"ל, בגלל ששליחים של חברת אמזון לא סגרו את שער החצר.
- יב. הנתבע טוען כי למעשה התובע מעוניין בהמתת הכלב, וכפי שאמר התובע לאשת הנתבע, ואף בסגנון חריף ע"פ דברי הנתבע.
- יג. עוד טוען הנתבע, כי משכורת של יום עבודה בסך 2,500 ₪ מהווה משכורת (ברוטו) של 100,000 ₪ לחדש. לדעתו הדבר לא סביר, ולכל הפחות לא הובאו הוכחות לכך.
- יד. עוד מציין הנתבע כי הכאבים שהוזכרו ע"י התובע הם בגלל זריקת הטטנוס, וא"כ מדובר בנזק שנגרם בגרמא בלבד. הנתבע מציין כי התובע לא נזקק לתפירות עקב הנשיכה, וכי התובע לא צולע בעקבות הנשיכה. כלומר: מדובר בנזק קטן בלבד.

דיון

שאלת הפיצוי על נזקי נשיכת כלב בימינו נדונה בכמה מסגרות (ראו בהערה¹) אנו נפלס דרכנו בסוגיה זו מחדש תוך התייחסות לחלק מהטענות שטענו קודמינו.

¹ ראו למשל:

1. מאמרו של הרב נתן חי "חייב בגין נשיכת כלב בהלכה". פורסם באתר דין תורה, ובמקורות נוספים הנזכרים המאמר הנ"ל בהערות 11-14. אכן דרכינו שונה מהמקורות המצוטטים בהערות הנ"ל.
2. פסק דין של בית הדין שע"י המועצה הדתית ירושלים. כרך ד' עמ' רנ"א ואילך. לא בכל הסכמנו עם האמור שם.
3. מאמרו של הרב צבי בן יעקב "סמכות בית הדין לדון בזה"ז דיני נזיקין" אור תורה סימן לח'.
4. פסק הדין של בית הדין במצפה יריחו (מס' 1792). פורסם באתר פסקים. הדיון שם לא היה על שאלת הפיצוי הכספי, אלא בשאלת הריגת הכלב או סילוקו. לעניינינו רלוונטי רק החלק הדין בשכיחות הנזק.
5. מאמרו של הרב אריאל בראלי "חייב ממוני בגין נשיכת כלב בזמן הזה". פורסם באמונת עיתך גליון 120 עמוד 106 ואילך.
6. מאמרו של הרב יהודה אודסר "פיצוי על נשיכת כלב" פורסם באתר ישיבה. אמנם הצעתו שכל מחזיק כלב ברשיון קיבל על עצמו את חוקי המדינה הרלוונטיים, לעני"ד צ"ע.

עמוד 3 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org bitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

פיצוי על נשיכת כלב על פי שורת הדין

- טו. נעיר תחילה כי העובדות הרלוונטיות, בעיקרן מוסכמות על הצדדים: כלבו של הנתבע יצא לרשות הרבים ונשך את התובע. די בזה בכדי לחייב את הנתבע בדין.
- טז. השאלה היא רק: בכמה לחייב? לכאורה צודק הנתבע כי אין לחייבו בהוצאות ריפוי, ולא בהפסדי השבת ואף לא בצעריו של הנתבע. וכפי שציין הנתבע מלשון השו"ע (ח"מ תה, א, ויסודו במשנה בבא קמא ח, א): "שור שחבל באדם, אפילו נתכוון לבהמה וחבל באדם, דינו כדין שור שהזיק לשור; תם משלם חצי נזק, ומועד נזק שלם, **ופטור מצער וריפוי ושבט ובושת, שלא חייבה תורה בארבעה דברים אלו, אלא באדם**".
- יז. יש לשים לב כי שור תם שהזיק משלם רק חצי נזק, וגם זה משתלם רק מגופו (שו"ע חו"מ שפט, סעיפים ב-ד; ט. ויסודו במשנה בבא קמא א, ד), וזאת בין אם הנזק אירע ברשות הרבים ובין אם ברשות היחיד (שו"ע שם, ט-יא, יסודו במשנה בבא קמא ב, ה, וכדעת חכמים החולקים על רבי טרפון).
- יח. מסתבר שהסיבה שחייבה התורה ד' דברים (צער, ריפוי, שבת ובושת) רק באדם שהזיק, היא משום האחריות הגדולה יותר המוטלת על האדם עצמו, בגורמו נזק באופן ישיר (למעט נזקי אש, ונזקי בור).²
- יט. הסיבה ששור תם משלם רק חצי נזק – היא שאין להטיל על הבעלים **אחריות מלאה** למקרים לא צפויים.³

² כפי העולה מההבחנה בין מזיד ואף שוגג לבין אנוס. ועל אף שהאנוס חייב בנזק אינו חייב בד' דברים. עי' שו"ע חו"מ תכא, ב, ונו"כ, רמב"ם הלכות חובל ומזיק א, יא-יב, ומגיד משנה שם, בית יוסף חו"מ ריש סימן שעה, ויסודם בדברי הגמרא בבא קמא כז, וברש"י שם.

³ משנה בבא קמא ד, ט וכדעת רבי יהודה, וגמרא בבא קמא מה ע"ב, שו"ע חו"מ שצו, א. וכן משנה בבא קמא ו, א; גמרא שם נה ע"ב; שו"ע שם, ב. וביתר הרחבה בערוך השולחן חו"מ שצו, א-ג:

"דבר ידוע הוא שזה שחייבה התורה בנזקי בהמתו היינו כשלא שמרוה הבעלים כראוי אבל אם שמרוה כראוי שנעלו הדלת וחתרה ויצאה ועשתה נזק פטורים הבעלים דמאי הו"ל למיעבד ודבר זה פירשה התורה במועד...

ויש שני מיני שמירות שמירה פחותה ושמירה מעולה...

וקבלו רז"ל דמועד מקרן ונזקי שן ורגל די להם בשמירה פחותה... וחיובא דתם הוא עד שישמור שמירה מעולה... ואף על פי שהיא גזירת התורה מ"מ יש ליתן טעם גם כן:

כ. עד כאן עסקנו בשור שנגח, לגבי נשיכה נאמר במשנה (בבא קמא א, ד, וכן נפסק בשו"ע חו"מ שפט, ח): "הבהמה אינה מועדת לא ליגח ולא לילגוף ולא לשוך...". בניגוד לכך (במשנה שם): "הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס והנחש הרי אלו מועדין..."⁴ כלומר הכל תלוי לפי דרכו של בעל החיים עליו דנים (וכן משמע מדברי שו"ע חו"מ שפט, ח; ערוך השולחן שם, לג). אי"כ דין הכלב כדין השור.

כא. כך משמע מלשון ערוך השולחן הכותב על בעלי החיים המועדים לנשיכה שהם "חיות טורפות", ומכאן שכלב, שאינו חיה טורפת, איננו מועד. וכן משמע גם מלשון השו"ע (חו"מ שצה, א): "המשסה כלבו של חברו בחבירו, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים; ובעל הכלב חייב חצי נזק, שכיון שהוא יודע שאם שסה את כלבו להזיק נושך, לא היה לו להניחו". משמע שללא שיסוי כלב איננו מועד. וכן מלשון השו"ע (חו"מ תט, ג) המחלק בין כלב רע לכלב רגיל (ולפי זה מסתבר שכלבי תקיפה ידונו כ"חיות טורפות" המועדות לנשוך). כל זאת, בניגוד לדברי הרב נתן חי ("חיוב בגין נשיכת כלב בהלכה". פורסם באתר דין תורה) הסובר שכל הכלבים כיום הינם מועדים לנשיכה.

כב. במקרה שבפנינו לא הוכח כי הכלב הינו כלב הרגיל לנשוך, ואין סיבה אפוא להניח כי דינו שונה משאר הכלבים.

כג. וא"כ, לפי האמור לעיל, לא ניתן לחייב את הנתבע ביותר מאשר חצי נזק כדין "שור תם". הנזק היחיד הנזכר בכתב התביעה הוא קריעת מכנסי התובע – 200 ₪, ומחצית הנזק היא 100 ₪. גם זה בהנחה שזהו אכן גובה הנזק, ואכמ"ל.

כד. יש להעיר כי גם אילו היה התובע טוען לנזק בגופו שלו, הרי שהתביעה היתה נדחית. שכן לא נגרם לו נזק קבוע שאינו מתרפא. ובעניין זה נפסק בשו"ע (חו"מ תכ, ה; יד; טו): "הכהו על ידו, וצבתה וסופה לחזור; או הכהו על עינו ומרדה וסופה לחזור, אין כאן נזק, ונותן לו שאר ארבע דברים. הכהו על ראשו וצבתה, אין כאן נזק ושות, ונותן לו שאר השלשה דברים...". אמנם נאמר גם: "אפילו חסרו כשעורה מעור בשרו, חייב בה' דברים,

---

דהנה זהו וודאי דדי בשמירה פחותה לבהמות דאין דרכן לנתק החבל ורוח שאינה מצויה הרי אינו מצוי ולמה נחייב את הבעלים כשאירע מקרה רחוקה אמנם בתם כבר נתבאר בסי' שפ"ט דמדינא לא היה לנו לחייב כלל בנזק התם דסתם שורים אינם נגחנים אלא דקנס קנסה התורה כדי שישמור שורו וכל דבר של קנס מאלמינן למילתא..."

אכמ"ל להכנס למחלוקת הפוסקים האם כשמר שמירה פחותה והזיקו בשן ורגל האם משלם נזק שלם. עיינו נו"כ שם.

⁴ ורבי אליעזר חולק וסובר שאם הן בני תרבות אינן מועדין מתחילתן. ונפסקה הלכה כתנא קמא ולא כר"א. שו"ע שם.

שהעור אינו חוזר אלא צלקת. לפיכך החובל בחבירו וקרע העור ויצא ממנו דם, חייב בה' דברים. "אולם לא היה בכך בכדי להוריד מערכו כעבד, וכמו שנפסק "כיצד משערים הה' דברים; נזק, אם חסרו אבר או חבל חבורה שאין סופה לחזור שמין אותו כאלו הוא עבד נמכר בשוק, כמה היה שוה קודם שחבל בו וכמה נפחתו דמיו אחר החבלה, וכך יתן לו."

כה. נוסף עוד, כי לכאורה מצבו של התובע גרוע יותר, שכן תשלומי חצי נזק הינם בבחינת "קנס" (מסקנת הגמרא בבא קמא טו ע"ב; רמב"ם הלכות נזקי ממון ב, ח; טור ושו"ע חו"מ סימן א). וכידוע, מאז שבטלה הסמיכה, אין בסמכותנו לדון דיני קנסות (טור שם, שו"ע שם סעיפים א; ג).

תשלום על נשיכת כלב במסגרת תקנות

כו. אמנם נהגו מזה כאלף שנים, חלק מהגאונים לחייב באופן עקיף במקרים מסויימים. וכמ"ש הטור (חו"מ א):

כז. "...**כתב רב אלפס מנהג ב' ישיבות** אף על פי שאין גובין קנס מנדינן ליה עד שיפייס לחבריה וכדיהיב שיעור מה דחזי למיתב ליה שרינן ליה לאלתר בין איפייס מרי דיניה או לא איפייס וכ"כ הראב"ד. והוסיף לומר שאם יש לקנס קצבה כגון נ' של אונס ומפתה מנדינן ליה עד שיתן אותה קצבה וכן כתבו קצת מהגאונים. ולא נהירא לאדוני אבי [הרא"ש] שאין לך גוביינא גדולה מזו דמשמתינן ליה דלנקטיה בכובסיה עד דשבק לגלימיה.

כח. **ורב שרירא גאון כתב** לא מצינו בתלמוד לנדותו אלא עד דמסלק הזיקו וסמכו חכמים האחרונים וראשי ישיבות כי ראו נזק גדול משום שאין דנין דיני קנסות ועשו תקנה לנדות החובל עד שיפייס הנחבל בקרוב כי אין דרך לדקדק ולומר כך וכך קצבנו עליך לתת כך וכך וגם לזה קצבנו ליטול כך וכך כי זה היה דיני קנסות אלא משערים בלבם שיעור קרוב ואין מגלין אותו ומנדין לחובל עד שיפייס לנחבל ורואין עד כמה מגיע לתת לו אם קרוב לאשר בלבם והנחבל אינו רוצה לקבל אומרין לו אין בנו כח לנדותו יותר מכאן ומתירין אותו ואם רחוק ממה שהיה בלבבם אין מתירין אותו עד שיקרבו לאותו שיעור."

כט. בשו"ע (חו"מ א, ה) נפסק: "אעפ"י שדיינים שאינם סמוכים בארץ ישראל אינן מגבין קנסות, מנדין אותו, **עד שיפייס לבעל דינו; וכיון שיתן לו שיעור הראוי לו, מתירין לו** (בין נתפייס בעל דינו בין לא נתפייס)".

ל. **אולם גם לפי הנ"ל** הסמכות היא לחייב רק "שיעור הראוי לו". כלומר מה שהיה מתחייב ע"פ ההלכה. כלומר חצי נזק ותו לא (סמ"ע א, יז; אורים א, יז; נתיבות המשפט חידושים, א, י. והנה אחרי דברי השו"ע שהובאו לעיל בענין אי חיוב קנסות בזמן הזה כתב הרמ"א

(חוי"מ א, א): "וכל זה דוקא בקנסות הכתובים, אבל קנסות שבאים חכמים לקנוס מעצמן על תקנתן, גובין בכל מקום, וכמו שיתבאר בסימן ב".

לא. כוונתו לנאמר בשו"ע ורמ"א (חוי"מ ב, א): "כל בית דין, אפילו אינם סמוכים בארץ ישראל, אם רואים שהעם פרוצים בעבירות (ושהוא צורך שעה), היו דנין בין מיתה בין ממון, בין כל דיני עונש... ואם הוא אלם, חובטים אותו על ידי עובדי כוכבים. ויש להם כח להפקיר ממונו ולאבדו כפי מה שרואים לגדור פרצת הדור) וכל מעשיהם יהיו לשם שמים; ודוקא גדול הדור, או טובי העיר שהמחוס ב"ד עליהם. הגה: וכן נוהגין בכל מקום שטובי העיר בעירן כב"ד הגדול, מכין ועונשין, והפקרן הפקר כפי המנהג; אעפ"י שיש חולקין וסי"ל דאין כח ביד טובי העיר באלה... וכל שכן אם קבלום עליהם לכל דבר, כן נ"ל".

לב. לצערנו הרב, כיום נשיכת כלב שכיחה, למשל, מדו"ח משרד החקלאות לשנת 2021⁵ עולה שהיו בשנה זו 2,273 נשיכות כלבים! (רק 119 נשיכות שבוצעו ע"י כלבים מזנים מסוכנים). יש להעיר שמספר זה מתייחס לנשיכות המדווחות. אולם סביר להניח שהמספר האמתי גדול בהרבה. זאת, בניגוד לדעתו של דעתו של הרב איתמר ורהפטיג (תגובה / נספח למאמרו של הרב בראלי בתחומין כרך לח) שנשיכת כלב היא דבר שאינו שכיח.

לג. לפי זה, אולי היה מקום לקנוס במקרה דידן, ואף יותר מגובה הנזק עצמו. ובפרט לפי דברי הפרישה (חוי"מ ב, א) שלא רק גדול הדור רשאי לקנוס אלא (כלשון הלכה פסוקה שם) כל "אדם הגון שקבלוהו הרבים עליהם לדין, יש לו רשות לדון כל הדינים... ככל שיראה בעיניו שיש צורך השעה בדבר" (ועיינו בהלכה פסוקה שם הערה 57 שהביא ראייה לשיטת הפרישה מדברי הרשב"א).

לד. מ"מ לא נראה לענ"ד שיש בידינו לחייב במקרה זה מהטעם הנ"ל. הן מפאת חוסר סמכות, והן מפאת חוסר זדון מצד הנתבע.

חיוב במסגרת פשרה כשחייב בדיני שמיים

לה. ידועים ומפורסמים דברי מו"ר הגר"ז"נ גולדברג זצ"ל ("שבחי הפשרה", משפטי ארץ א: דין דיין ודיון) שהתקבלו כמדיניות בית דין זה, שבית הדין שהוסמך לדון "הן לדין והן לפשרה" מוסמך לחייב אף בגרמא וכד'. משום שכל היכא שחייב אדם לצאת ידי שמיים, הרי הבא מרצונו בשערי בית הדין וחתם על הנוסח הנ"ל, חזקה עליו שרצונו לצאת ידי שמים.

⁵ "משרד החקלאות מפרסם את הנתונים הסטטיסטיים אודות כלבים בישראל לשנת 2021", אתר משרד החקלאות, 17.02.22, כאן: <https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/dog-data-2021>.

- לו. אולם צריך עיון אם עקרון זה ניתן ליישום במקרה שלפנינו, היות שמדובר בקנס, ובקנס נחלקו הפוסקים אם חייב גם לצאת ידי שמים. דעת קצות החושן (א, ז, וכן כתב הרשב"א בבא קמא עד ע"ב) שאין חיוב קנס אף לצאת ידי שמיים קודם שבית הדין פסק שיש חיוב קנס. וז"ל:
- לז. "ההבדל מבואר דממון ממש אף על גב דלא דיינינן ליה בזמן הזה כיון דלא שכיחי ולית ביה חסרון כיש מ"מ לצאת ידי שמים הוא בעצמו צריך לשלם וגזלן הוא אם אינו משלם, אבל קנס ממש לא שייך בהו דינא דשמים, משום דכל דיני קנסות אין הדבר תלוי רק אשר ירשיעון אלהים (שמות כב, ח) ואם אין הבית דין דנין אותו לא שייך בהו דינא דשמים.
- לח. וכן איתא בירושלמי סוף פ"ג דכתובות (ה"י) מהו שיאמרו לו צא ידי שמים, נשמענה מן הדא מעשה ברבן גמליאל שהפיל שן טבי עבדו אתא גבי רבי יהושע אמר טבי עבדי מצאתי עילה לשחררו, אמר לו ומה בידך ואין קנסות אלא בבית דין ובעדים, ויאמרו לו צא ידי שמים [וכו'] ע"כ. ומבואר מזה דאפילו מודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור ואפילו לצאת ידי שמים ואפילו תפס, דהא התם העבד מוחזק בעצמו".
- לט. אכן מדברי ספר החינוך (מצווה נא) נראה שיש חובה לצאת ידי שמיים גם בקנס. וזה לשונו: "מצות בית דין לדון בנזקי [קרן] בהמה. לדון בדין שור המזיק...ואלה הדינין הנקראין דיני קנסות, כבר אמרנו שאין דנין אותן אלא בית דין הסמוכין ובארץ ישראל. אבל המזיק חייב לשלם בדיני שמים בכל מקום, ואם תפש הניזוק אין מוציאין מידו בשום מקום".
- מ. וכן כתב במפורש בערוך השולחן (חו"מ א, יג) "אף על פי שאין דנין דיני קנסות בזמן הזה, מכל מקום המזיק יחוש לעצמו לצאת ידי שמים ולקיים כל תשלומי קנסות שחייבה התורה ואשר חייבו רבותינו הקדושים בעלי המשנה והגמרא והגאונים."
- מא. במנחת חינוך (על ספר החינוך נא, אות ג) הציע שאולי דווקא בחיוב חצי נזק – שם גרם לחסרון ממון לצד השני – חייב לצאת ידי שמיים, בניגוד לשאר קנסות. חילוק זה נמצא גם בדברי שואל ומשיב (מהדורה רביעאה ב, קפח, עיי"ש אריכות גדולה בענין).
- מב. וכבר הסתפק שער המלך (א, א) לגבי חיוב לצאת ידי שמיים בקנס: "כי קא מספקא לי בדיני קנסות דכתיב אשר ירשיעון אלקים דילמא לא חייבה התורה קנס אלא ע"פ בית דין סמוכין דווקא, אבל היכא דנתחייב ע"פ דיינין שאינן סמוכין אף שקבלו עליהם לא נתחייב קנס כלל על פיהם, וגם כיון דנתחייב מכח קבלתו עליהם לדין הוי כמרשיע את עצמו..." ודעתו נוטה שאין חיוב כנ"ל. לאור המחלוקות הרבות נבחן האם ניתן לבסס את החיוב גם על דינא דמלכותא.

חיוב על בסיס דינא דמלכותא

מג. סעיף 41 לפקודת הניזקין קובע: "בתובענה בשל נזק לגוף שנגרם על ידי כלב, **חייב בעליו של הכלב** או מי שמחזיק בכלב דרך קבע (להלן – הבעלים) **לפצות את הניזוק**, ואין נפקא מינה אם היתה או לא היתה התרשלות מצדו של הבעלים."

מד. אנו סבורים כי הסעיף הנ"ל מחייב מטעם דינא דמלכותא – דינא. וכפי הנזכר במדיניות ההלכתית של רשת ארץ חמדה גזית. וכפי שנקבע במדיניות בית הדין בעניין מעמד של חוקי המדינה, בהסכמת הרבנים הגאונים הרב יעקב אריאל שליט"א והרב דב ליאור שליט"א ועוד.⁶ ראו בהרחבה בפס"ד ארץ חמדה גזית (בית שמש) מספר 79016 סעיף עב, ואילך.⁷ עיינו גם בהערה מס' מקורות לכך.⁸ ראו עוד במדיניות בית הדין בעניין תבחינים לקבלת חוקי המדינה והדרך ליישם,⁹ ובכלל זה תבחינים הנוגעים לענייננו: כאשר מדובר בתיקון לחוק שנעשה ככל הנראה בתגובה לבעיה ציבורית, כאשר מדובר בחוק שמחריג עניין מסוים, וכאשר מדובר בחוק המממש עיקרון מוסרי תורני.

מה. נציין גם לדברי הרשב"ם (בבא בתרא נד ע"ב) ולדברי הרמב"ם (גזילה ואבידה ה, יא) ועוד הסוברים שדינא דמלכותא דינא הוא מחמת הסכמת בני המדינה (ללא קשר למלך וכדעת הר"ן). וכן פסק בשו"ע (חוי"מ שסט, ו). ועיינו גם ביש"ש (בבא קמא ו, יד; גיטין א, כב)

⁶ ראו כאן: <https://www.beitdin.org.il/Article/5>.

⁷ ראו כאן: <https://www.beitdin.org.il/Article/434>.

⁸ ע' שו"ע חוי"מ סימן סח' סעיף א', סימן שסט' סעיף ח', סימן קנ"ד סעיף ח', סימן שנו' סעיף ז' ועוד לענין דינא דמלכותא דינא. ובפוסקים רבים, בהם: הרב עובדיה הדאיה (שו"ת ישכיל עבדי ו, כח, ב), הרב עובדיה יוסף (שו"ת יחיה דעת ה, סד), הרב אליעזר וולדנברג (ציץ אליעזר ד, כח), הרב שלמה זלמן אויערבך (שו"ת מנחת שלמה א, פז), ועוד.

לענין משפט המלך, מפורסמת תשובת הראי"ה בענין (שו"ת משפט כהן, עניני א"י, סימן קמד), הרב שאול ישראלי (עמוד הימיני ט, יב), הרב אליעזר וולדנברג (שו"ת ציץ אליעזר י, א; כ, מג), הרב שלמה גורן (תורת המדינה, עמ' 26), הראי"ה הרצוג (תחוקה לישראל על פי התורה, א, עמ' 129), ועוד.

לענין תקנות הקהל (והסכמת הציבור), ע' הרב אברהם שפירא (תחומין ג, עמ' 238), הרב יוסף קאפח, הרב מרדכי אליהו והרב שלמה גורן (שלושתם בפד"ר יב, עמ' 15), שו"ת ציץ אליעזר (י, נב), פתחי חושן (גניבה ואונאה א, הערה ד, עמ' יד), ועוד.

ע' גם שו"ת דבר אברהם סי' א, שהסביר שמשפט המלך, דינא דמלכותא והפקר ב"ד חד הם, ויסודם: הסכמת הציבור.

⁹ ראו כאן: <https://www.beitdin.org.il/Article/524>.

הכותב דאף לדעת הר"ן, כל שהוא לתיקון ולטובת בני המדינה, מהני אף בארץ ישראל. בניגוד לענייני מיסים וארנונה.

מו. וביותר נזכיר את דברי שו"ת חתם סופר (חו"מ, מד) שכל שאנו היינו מתקנים כן, הרי התקנה או החוק תקפים לכולי עלמא, וכן פסקו הרב יוסף ש. אלישיב (פד"ר ו, עמ' 382) ובשו"ת אגרות משה (חו"מ ב, סב), ועוד.

מז. בנוגע לנזקי כלב – בימינו, בחברה עירונית צפופה סביר לדרוש מבעל כלב לקשור את כלבו ולזמזם אותו באופן שהוא לא יוכל להזיק ולהפחיד את שכניו.

מח. דומה שההצדקה לתקנה זו הינה די ברורה. הרי רוב הנזק במקרים רבים הוא הפסד ימי עבודה (שבת) ולפעמים ריפוי, בעוד שנוק קבוע הוא די קטן. ומה טעם אפוא לפצות אדם רק על הפסדו הקטן ולא על הפסדו העיקרי?

מט. אמנם יש להשיב על טענה זו. וכפי שכתב הרב איתמר ורהפטיג (תחומין לח, עמ' 320):

נ. שאלתו היא: מה ההצדקה לפטור נזקי כלים בבור? והנה לדעת הברכת-שמואל (בבא קמא, סימן ב) חייב במקרה זה בדיני שמיים, כמו בגרמא. טעמו של הברכת שמואל הוא שאין התאמה בין האיסור להזיק לחובת התשלומין. ולפעמים אף שאסור להזיק לא חייבה התורה בתשלומים. וק"ו בנוגע לאחריות לנשיכת כלב – חובת שמירה על ממונו בוודאי קיימת, אף שחובת תשלומין חלקית בלבד.

נא. אמנם החזו"א (בבא קמא סימן ב, סעיף ז) הסתפק האם יש חיוב בדיני שמיים בנוגע לכלים בבור. לשיטת החזון איש צריך להסביר את טעם הפטור המוחלט של כלים בבור, ובעוד מקרים שונים בהם ההלכה אינה מחייבת.

נב. הצעתו היא של הרב ורהפטיג היא: "בתקופה האחרונה חל בעולם המשפט מהפך בדיני הניזקין, וזאת בעקבות הקידום הטכנולוגי. ההמצאות הטכנולוגיות הביאו הרבה ברכה באיכות החיים, בתוחלת החיים, בחסכון בזמן וכיוצא"ב. יחד עם זאת, המכונות גם גוררות תאוונות. פעם רכבו על עגלות רתומות לסוסים, והיום נוסעים במכוניות מהירות. מצד אחד, ה"עגלות" של ימינו בטוחות יותר, אבל כאשר מתרחשת תאונה – לא רק בעל עגלה אחד נפצע, אלא מאות בני אדם עלולים להיספוט במטוס שנופל. כמו כן, כיוון שהעושר גדל, ערך הנזק גדל בהתאם, ואין היחיד מסוגל לשאתו. מסיבות אלו ואחרות החליטה החברה המודרנית "לפזר את הנזק", כך שהחברה כולה תישא בעול הנזקים הנגרמים בשל ההתקדמות הטכנולוגית. היחיד, שאינו מסוגל לשאת באחריות זו, לא ישלם, אלא החברה כולה, באמצעות ביטוח. האזרחים ישלמו מראש פרמיה שתשולם לנפגעים

למיניהם. האשם עדיין משלם השתתפות עצמית בסכום קטן יחסית, אך מרבית הנטל יוטל על הכלל. התפתחות הביטוח גרמה לכך שאנו חשים שכל נפגע זכאי לפיצויים. צא ולמד, מהתביעות המוגזמות, בסכומים עצומים, נגד רופאים שכביכול התרשלו. על רקע זה ניתן להבין את הרגשתנו כי במקרי גרמא ונזקי בור קיים עוול שצריכים לתקנו בדרכים האמורות.

נג. וא"כ במקום שהתורה פטרה (גרמא, כלים בבור, שבת וצער בנזקי ממונו, טמון באש וכד') אין ראוי לחייב.

נד. אמנם דבריו אלו יכולים להסביר את טעם הפטור בגרמא – הנזק עלול להיות עצום. ואולי גם את פטור טמון באש. אולם קשה להסביר בזה את פטור כלים בבור. הרי הנזק אינו יותר גדול מאדם המזיק את כליו של חברו. ואולי עדיין אפשר לומר, משום שיש בזה קצת גרמא. אך אין הכרח לפטור ריפוי ושבט בנזקי ממונו.

נה. יהיה איך שיהיה, **לענ"ד ראוי לחייב** את המתרשל בשמירה על כלבו בכל הנזקים שנגרמו לניזק. גם בנזקי ריפוי, שבת וצער. וכפי הנהוג בבתי המשפט הפוסקים ע"פ החוק.¹⁰

נו. דברים ברוח זו כתב הרב אשר וייס (תחומין כרך ל' עמוד 281) בנוגע לפיצוי על רשלנות רפואית: "...אף בנזק וצער וכ"ה בשו"ע שם בסעיף ה' לגבי דיני קנסות ובסעיף ו' שם שאפילו בבושת דברים שאין בו חיוב מעיקר הדין קונסין ומנדין ונראה כן גם בגרימת נזק ברשלנות רפואית. **ויסוד הדברים כדי שלא יהא העולם הפקר** כמבואר שם בפוסקים... ולענ"ד גם בניד"ד הוי כתקנה גדולה, דאטו יעלה על הדעת שרופא יתרשל במילוי תפקידו ואדם יפגע בכל אבריו ולא יתן את הדין?! והלא גם בזמננו מצווין אנו לעמוד על משמר הצדק ולהגן על החלשים מפני בעלי הזרוע. וכבר כתב מהרש"ל (יש"ש ב"ק פ"ו סי' יד) דכל כהאי גוונא הוי דינא דמלכותא דין, "דאם לא כן לא תעמוד הארץ ותהרס".

נז. בשולי הדברים יש להעיר כי החוק קובע שבעל כלב אחראי לכל נזק גם אם לא התרשל. על פניו מדובר בקביעה מאד גורפת שאינה הולמת את עקרונות ההלכה, המגבילה את האחריות של בעל חיים שהזיק למקרים בהם התרשל (שו"ע חו"מ שצו).

נח. עצם הטלת האחריות גם ללא רשלנות מעידה על כך שגם בעיני המחוקק מדובר בתקנה החורגת מדיני הניזקין הרגילים (ראו למשל סעיף 35 לפקודת הניזקין). ואכן בדברי

¹⁰ אלמלא כן, היה יוצא מצב מוזר, שאדם ישלם לניזק התובעו בבתי משפט סכום גבוה, משום שהם רואים בבעל הכלב אחראי לנזקי כלבו, ולניזק התובעו בדין תורה ישלם סכום נמוך בלבד.

ההסבר לחוק¹¹ נכתב כך: "נוכח התגברות תקיפות כלבים על עוברי אורח, יש לראות בבעליו של כלב אחראי באופן מוחלט למעשיו. רק כך יגבר הסיכוי כי בעלי הכלבים יעשו את הדרוש למנוע תופעות אלה."

נט. כפי שניתן לראות, החוק חוקק בתגובה לבעייה חברתית. כמו כן, המחוקק סבר שהגבלת האחריות רק למקרה בו יש רשלנות אינה מספיקה בנסיבות החברתיות שנוצרו. יתירה מזו, ישנה סברה נוספת להטלת אחריות גורפת: הבחירה של אדם לגדל כלב טומנת בחובה סיכונים לסביבה, שהרי גם כאשר תתבצע שמירה ראויה תמיד יהיו מקרים בהם ייגרם נזק. הדעת נותנת שגידול כלב איננו זכות טבעית, ולכן מי שרוצה לגדל כלב ראוי שייקח על עצמו אחריות (מעין חברת ביטוח) לנזק שכלבו ייגרם. מעבר לכל האמור, במקרה זה ניכר שאכן היתה רשלנות מצד הנתבע ולכן אין ספק שיש לחייב אותו בנזק.

ס. לגבי ראשי הנזק – החוק קבע באופן כללי כי על בעל הכלב "לפצות את הניזוק", ללא פירוט. הדעת נותנת שיש לפרש את החוק כפיצוי מלא ובכלל זה על נזק, שבת, ריפוי, צער ובושת. זאת למרות שעל פי ההלכה הפיזיו על נשיכת כלב על נזק קבוע בלבד. שהרי מטרת החוק הוא למנוע את הנזק על ידי הרתעת בעלי הכלבים, וממילא הגבלת הפיצוי למקרים הנדירים בהם יש נזק קבוע לא תשיג את המטרה.

סא. לסיכום, על פי בסיס החוק, שיש לו תוקף של דינא דמלכותא, בעל כלב שהזיק חייב "בחמישה דברים": נזק, צער, ריפוי, שבת ובושת.

שיעור הפיצוי הראוי

סב. שני ראשי הנזק העיקריים בתביעה הם: אובדן 3 ימי עבודה – 7,500 ₪ וצער – 20,000 ₪. נדון בהם.

סג. לגבי ימי העבודה – התובע טען כי שכרו השעתי הוא 500 ₪, והציג קבלות ללא שום פרטים על תשלומים שקיבל. מהקבלות קשה ללמוד מה שכרו החודשי של התובע, שהרי גם אם שכרו השעתי גבוה, עדיין השאלה היא כמה שעות הוא עובד בחודש. יתירה מזו, ניכר שהתובע הוא עצמאי, ובהינתן כך, קשה עוד יותר להוכיח כי נגרם לו נזק מהנשיכה, שהרי יתכן שעמד בהתחייבויות ללקוחות בכך שעבד בימים אחרים. אם כך היה, לא ברור מה שיעור הפיצוי המגיע לו. לאור כל האמור לעיל, יש מקום לחייב את הנתבע בפיצוי בסך 3 ימים עבודה על פי השכר ממוצע במשק. השכר הממוצע בינואר 2023 הוא 11,730

¹¹ ראו כאן: https://fs.knesset.gov.il/12/law/12_lst_535171.doc

ש (ע"פ אתר כל זכות), ומכאן שהשכר היומי (ע"פ 22 ימי עבודה בחודש) הוא 533 ש, כך שהשכר עבור 3 ימי עבודה הוא 1600 ש. נדגיש שוב: התובע לא הוכיח כי הפסיד את הסכום הנ"ל.

סד. את התשלום עבור צער יש להעריך על פי הסכום שאדם היה מוכן לשלם כדי לקבל הרדמה שתחסוך ממנו את הצער. אנו סבורים כי סך 3,000 ש הוא סביר בנסיבות המתוארות. בנוסף, ישלם התובע הוא 400 ש עבור שאר התביעות של התובע, ובכלל זה הוצאות משפט. סה"כ ישלם הנתבע 5,000 ש - הסכום אותו הסכים לשלם מראש.

סה. לשם השוואה נציין סכומים שנפסקו בבתי המשפט במקרים של נשיכה. להלן כמה דוגמאות: 5,000 ש עבור כאב וסבל. במקרה זה, נותרו סימנים על רגלו של התובע גם שנה אחרי הנשיכה, צוין כי הנשיכות של כלב הנתבעת יצרו פצע עמוק ברגלו של התובע.¹²

סו. במקרה קשה יותר נפסק פיצוי בסך 14,000 ש. במקרה זה התובעת ננשכה בגבה, בחזה ובמקומות נוספים. צוין כי מדובר בנזק רב, חמור ומשמעותי. השופטת הניחה כי "רישומי הקשים של האירוע הותירו חותמם בנפשה ובתודעתה של התובעת עד היום." כמו כן צוינה לרעה התנהגות הנתבעים אשר הפקירו את התובעת "זבת דם, על הכביש לאחר תקיפתה."¹³

סז. במקרה נוסף¹⁴ נפסק פיצוי בגובה 20,000 ש ממנו הופחתו 20% בגלל אשם תורם. מדובר בילד בן 10 שננשך נשיכה שלא הזיקה ניתוח או תפירה אלא חבישה וקבלת אנטיביוטיקה. אמנם החבישה נמשכה כחודש, ובמקרה זה נצרך אישפוז ל-3 ימים. הנשיכה הותירה 5 צלקות קלות.¹⁵ פסק דין זה מזכיר מספר פסקי דין נוספים, ראו בהערה.¹⁶

¹² ת"ק (ת"א) 9212-10-09 נחמן וולדיגר נ' תמר עישר (8.4.2010) (השופט אילן דפדי)

¹³ ת"ק (קריית) 7840-07-09 לודמילה המורו נ' מורן ולירון קרפל (3.6.2010) (השופטת עפרה אטיאס)

¹⁴ ת"א (שלום ירושלים) 12388/09 חנה בלטור נ' מתתיה זיכריש (30.1.2013) (השופטת ענת זינגר)

¹⁵ **אולי יפים דברי השופטת בתיק זה לענייננו:** "התרשמותי הכוללת הייתה שמדובר באירוע מצער ומטבע הדברים, ללא כוונת זדון. חרף ניסיונות שנעשו מטעם הנתבעים להתנצל ולפצות התובעת, בחרה זו לנקוט בעמדה תקיפה הדוחה כל יד מושטת לעברה, אשר אף ניכרה, בסופו של יום במיצוי ההליכים המשפטיים, עד תום והעדר נכונות לכל גמישות... התרשמותי הייתה כי התובעת מנפחת האירוע מעל לפרופורציה סבירה וזאת גם במטרה לעשיית ממון...."

¹⁶ להלן פסקי דין שהוזכרו:

א. ע"א 326/88 צימרמן נ. גבריאולב, פ"ד (מו"1) 353 - נדון מקרה בו ילד בן ארבע וחצי נכנס לחצר שבה שהה כלב וננשך. נכותו הרפואית הועמדה על 10% בתחום הפסיכיאטרי ושיעור זהה בתחום הפלסטי. הפיצוי בגין כאב וסבל על 15,000 ש.

- סח. במקרה נוסף נפסק פיצוי בסך 10,000 ₪. מדובר בפיצוי כולל במקרה בו נזקק התובע ל-8 ימי מנוחה.¹⁷
- סט. במקרה אחר נפסק סכום של 6,000 ₪ עבור כאב וסבל. שם מצוין: "התובעת סבלה מפצע בין האצבע המורה לאגודל יד ימין. מדובר במקום רגיש המקשה על התפקוד היום יומי". מסכום זה נוכו 10% בגלל אשם תורם.¹⁸
- ע. במקרה אחר התובעת ננשכה ברגלה ובשל כך נעדרה במשך חודש וחצי מעבודה. נפסק לה פיצוי בסך של 12,000 ₪ (מתוך סכום זה, סך של 7,000 ₪ היה עבור כאב). מסכום הפיצוי הכולל הופחת אשם תורם בשיעור של 70%.¹⁹

- ב. ת.א (שלום-תל אביב יפו) 93307/00 **סטיינב נ. אבידן**, מיום 16.1.02 - הוגשה תביעה בגין היזק על ידי כלב לתובע באותו מקרה, נגרם שבר פתוח ומעיכה של הגליל המרוחק של האגודל. התובע עבר תפירה והחזרה של השבר. בהמשך נגרם לתובע זיהום ברקמות והוא עבר כריתה של חלקי עור. נכות התובע הועמדה על 10% והוא שב לעבודתו רק לאחר 11 חודשים. באותו מקרה הועמד הפיצוי בגין כאב וסבל על 30,000 ₪.
- ג. ת.א (שלום-רחובות) 3157/02 **סדוב נ. דגן**, מיום 14.12.03 - דובר במקרה בו התובעת ניזוקה מנשיכת כלב ונכותה האורטופדית מהאירוע הועמדה על 7% כמו כן היא סבלה מצלקת על גב כף שמאל. באותו מקרה - התובעת אושפזה, נותחה בהרדמה מלאה, והייתה באי כושר תפקודי במשך חודש. ברכיב של כו"ס נפסק לה סך של 35,000 ₪.
- ד. ת.א (שלום-קריות) 1091/03 **ברגמן נ. אוליאל**, מיום 6.12.04 - הועמדה הנכות הרפואית - פלסטית של התובע על 5%-10% ונפסק לו סכום של 14,000 ₪ בגין כאב וסבל, אשר היה שם ראש הנוק היחיד, בגינו פוצה התובע.
- ה. בת.א. (שלום - ירושלים) 4668/05 **מאור סיסו נ. דליה מלאוסי**, מיום 20.6.06 - נדון מקרה נשיכה של ילד כבן 16, בעטיו נקטע חלק מהאצבע השלישית בכף רגלו הימנית. ברכיב של כאב וסבל נפסק לתובע זה סך של 32,000 ₪.
- ו. **באשר לסכומים נמוכים יותר** ר' בין השאר - בר"ע (מחוזי - באר שבע) 278/95 **גוזלן נ. בלן**, מיום 11.12.95; ת.א (שלום עפולה) 2351/02 **קרטוטין נ. אריאל**, מיום 28.4.04; ת.א. (שלום-חיפה) 3008/03 **צנעני שמעון נ. כהן אהרון**, מיום 23.12.05; ת.א (שלום-חדרה) 3028/04 **רבחי נ. אלקלעי**, מיום 11.9.05; ת.א (שלום-חיפה) 5991/04 **גייפמן נ. שורץ**, מיום 5.12.06 ו- ת.ק. 4656/06 (ירושלים) **לוריא נ. וירמן**, מיום 3.5.07 - אשר בכלם נפסק פיצוי פחות מ- 10,000 ₪.
- ז. **באשר לסכומים גבוהים יותר** - ר' עוד ומנגד ת.א (שלום-תל אביב יפו) 37782/03 **קנובל נ. סיני**, מיום 14.6.06, שם נדון עניינו של קטין בן 5, שננשך על ידי כלב. נכותו של התובע הועמדה על 12%, מהם 10% בגין הצלקות בחזית הפנים באזור עין שמאל ו-2% בגין פגיעה אפשרית בעיניים. התובע אושפז ונותח ובשקלול של הנוק שנגרם לו, גילו הצעיר, הצער והטראומה שעבר הועמד פיצויו בגין נזק לא ממוני על 50,000 ₪.
- ח. ת.א (שלום-כפר סבא) 6863/03 **ארוטי נ. כהן**, מיום 12.4.07, שם תבעו אב ובתו נזקיהם מהיתקלות עם כלב. לא הייתה מחלוקת כי רק האב ננשך וכי נזקיה של הבת הם לא ממוניים. בשונה מהקטין דגן (אשר לא נדרש אף לניתוח), במקרה שנדון שם - נגרם לאב שבר בפיקת ברך ימין והוא נותח ואושפז למשך תשעה ימים. ברכו הייתה מקובעת למשך שלושה חודשים בהם ממילא היה מושבת. לאב נפסק בגין כאב וסבל פיצוי בסך 50,000 ₪ ובאשר לבת, שהייתה קטינה באותה העת, נקבע כי פיצוי סמלי בסך 500 ₪, יהא ראוי בנסיבות העניין.
- ט. ת.א. (שלום - ירושלים) 10905/05 **גורודו שרית נ. עדיקא אברהם**, מיום 9.11.09 - שם בגין 7% נכות נפסק סך של 60,000 ₪ בגין כאב וסבל, בנסיבות בהן הוכרה נכות זמנית משמעותית.
- ¹⁷ ת"א (שלום נתניה) 3712/08 **אלעד שער נ' אביבה לוי** (23.4.2013) (השופט גלית ציגלר)
- ¹⁸ ת"א (ראשלי"צ) 7656-04-11 **סנדרה לם נ' איגור מנקוב** (10.9.2012) (השופט איריס סורוקר)
- ¹⁹ ת"א (חיפה) 46097-11-10 **גנית הראל נ' שגיא זליג** (23.9.2012) (השופט עמית רוזינס)

עמוד 14 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org bitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

עא. לענין נוכח הכאב והסבל שהיו מנת חלקו של התובע, המצדיקים כני"ל פיצוי, ובהתחשב בכך שמדובר בנשיכה קלה, ובהעדר נזקים נוספים, ומתוך השוואה לדוגמאות דלעיל, ובשים לב לעובדה כי לא קבלנו הוכחות לאובדן ההכנסות הנטען, אנו סבורים כי ההצעה שהציע תחילה הנתבע בסך 5,000 ₪ מהווה פיצוי הולם לנזק, לצער, לריפוי, ולשבת גם יחד.

עב. לאור כל הנ"ל אנו מחייבים את הנתבע בסך 5,000 ₪ עבור כלל הנזקים שנגרמו לתובע.

החלטות

1. הנתבע חייב לשלם לתובע סך 5,000 ₪ תוך 35 יום מהתאריך הנקוב על פסק הדין.

2. ניתן לערער על פסק הדין בתוך 30 יום מהתאריך הנקוב עליו.

3. שאר תביעות הצדדים נדחות.

פסק הדין ניתן ביום רביעי, ט' בתמוז תשפ"ג, 28 ביוני 2023

בזאת באנו על החתום

הרב ידידיה לביא

הרב אליעזר שנקולבסקי,
אב"ד

הרב ניר ורגון